

ლიტერატურული განცემი

№65 23 დეკემბერი 2011

გამოშვების თრ პერიოდი ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თეთრი

ზურაბ სამადაშვილი

როცა ხილი გვარდითაა

ეპიზოდები რომანიდან

მიზანი სროლა

„შტერი“, – ჩაილაპარაკა ეკამდა სარკეში ნამტირალევი სახე შეითვალიერა. მამასთან ასე სერიოზულად არასოდეს უწისუბია. მართალია, ხშირად კამათობდნენ, ზოგჯერ ბუტიობდნენ კიდეც, მაგრამ ჩაუბით, პრაქტიკულად, პირველად ჩასუბის. მიზეზი სრულიად ბანალური იყო: „ეკა! — მოულოდნელად ილ-რიალა ბატონმა დავითმა, — მთელ თბილისში არავინ დადის შენ-სავით გამომწვევად, ტიტლიკანა სხეულით გინდა თავის გამოჩენა?“ „რატომაც არა!“ — ნახევრად ხუმრობით უპასუხა ეკამდა ამის შემდეგ ლამის მუშტი-კრივზე გადავიდნენ. ვერა-სოდეს ნარმოიდგენდა, რომ ერთი ჩვეულებრივი, არაფრით გამორჩეული კაბა, რომელიც უკვე რამდენიმეჯერ ეცვა, მამა-მისს ასე გადარევდა და გააშმაგებდა.

„არ შევურიგდები, — გადაწყვიტა ეკამდა და ლოყაზე ჩამოგ-ორებული ცრემლი მოინმინდა, — აი, ახლა ნავალ და აღარასოდეს შევურიგდები, სხვებს შეეჯიბროს სროლაში და რამდენიც უნდა იმდენი ხატოს ის სულელი ნატა“. ბატონი დავითი მთელი ორი დღე ეპატიუებოდა, აგარაკზე ნავიდეთ, მიზანში ვისროლოთ, ლამის გადამრიოს ლოთობამდა პრობლემებზე ფიქრმაო. ეკა დათანხმდა, ბოლო დროს მარ-თლაც ებრალებოდა პრობლემებში ჩაფლული მამა, თან ერთი სული ჰქონდა, მისთვის გიტარისტების კონკურსიდან ვამოყო-ლილი შთაბეჭდილება გაეზიარებინა. რამდენიმე თვის წინ ინ-ტერნეტში შემთხვევით წააწყდა მევიოლინეთა კონკურსს. სცენაზე მდგარი მუსიკისები ერთსა და იმავე თემაზე მორი-გეობით აკეთებდნენ იმპროვიზაციებს და მიუხედავად იმისა, რომ ჯაზში ცუდად ერკვეოდა, გაოცებული და აღფრთოვანებ-ული დარჩა შემსრულებელთა ვირტუოზობით. მაშინვე გადაწ-ყვიტა მსგავსი კონკურსის თბილისში ჩატარება: მევიოლინეებს გიტარისტები შეცვლიდნენ და სპორტული შეჯიბრის მსგავსი საინტერესო სანახაობა გამოვიდოდა. გადაწყვიტა და საქმესაც შეუდგა. ბევრი ირინა მერიასა და კულტურის სამინისტროში, ბევრი ნაცნობ-უცნობი შეაწუხა, ზოგს კარგი გარეგნობითა და ბავშვური უშვალობით მოაწონა თავი, ზოგს თვითონ მისი იდეა მოენონა და ერთმა ახალგაზრდა პატარა ქალბატონმა, ბოლოს-დაბოლოს, შესძლო ამხელა კონკურსის ჩატარება; მამამისი კი, იმის ნაცვლად, რომ აქებდეს და ეპოდიშებოდეს სპონსორობა-ზე უარის გამო, ძალიან გამომწვევად გაცვიაო, გაიძახის.

II-III

ვანო ჩხიცვაძე

ალუდა

არდოტათან წამოგენიე, გაზრდილი ვაინაჩრობით, მიგყავდა ჩემი საქონი, მიგქონდა ჩემი ნაშრომი.

რა მექნა, ტყვია დაგკარი — გამჩენმა არ შეგიცოდა. მითხარი, ვისი მიგყავდა, მიამბე, ვისი მიგქონდა.

მოგვალ, მარჯვენა არ მოგჭერ, ავტირდი, გამოგიგლოვე — არც შენი თოფი, არც ცხენი, არც შენი ხმალი ვინდომე.

მოყვარე მტრად მოვიყიდე, თავს დავიქციო ჭერი მე, როცა კურატი დაგიკალ, თემს თავი დავაწყევლინე.

მე — ჩემი, თემმა — თავისი, ნაცრად მიქციეს სიკეთე. ამაყრევინეს ჯალაბი, ქავ-ციხე გამომიეტეს.

გამწირეს, არ მოაქლდება გულს ჯავრი, თვალებს სისველი... შე მამაძალლო, მუცალო, რკული რატომდა მიხსენე!

* * *
სიჩუმეში რომ ფეთქავს კლავიში, შენი ჯიუტი თითი აწვალებს. გადავუშივლებ შოლტს მანანნალებს და მარხილის კვალს ზამთრის ქარი შლის.

მგონია მალე ცრემლს შეიშრობენ, არ დაამძიმებ თვალებს დარდებით, და მეც ხანდახან მომელანდება ყინვით შეჭირხლულ ტყეთა სიშორე...

ვერ გავეყარე ფერთა აკვარელს, მანც ის ძველი ზამთრის მონა ვარ. რა ვენა, ვერც წარსულს და ვერც მომავალს, წავაგე, თავი ვერ შევაყვარე.

მასხოვს ის თოვლი, ის ყვავილები, ფანჯრებზე ყინვა რომ გვიხატავდა. სიცოცხლე მალე თუ არ გათავდა, მონატრებისან გადავირევი.

ფეთქავს კლავიში. დგას თუ მიდის დრო — მთელი ცხოვრება უნდა ვიფიქრო. თვალებს ვეუჭავ, რომ ხელისგულებზე შენი ღიმილი ჩამოიფიფქოს.

სიჩუმეში კვლავ ფეთქავს კლავიში, შენი ჯიუტი თითი აწვალებს. გადავუშივლებ შოლტს მანანნალებს და მარხილის კვალს ზამთრის ქარი შლის.

ჰოდა, მივეივი — მიჰყევ, მარხილო, დაოთხილ გალლებს, ავს და თავნებას — ოლონდაც აღარ გაქრეს ზმანება, მონდაც თვალი არ გავახილო.

სილადი

გინატრე, თვალნინ დამიდგა ციხე-ქალაქის პროფილი. ბრონლების ბრონეულები — სიცილით პირგაპობილი.

ამ გულმა ბევრი გეძება, ბოლოს სიზმარში გიპოვა — ახვლედიანის ნახატზე სილნალი ჩამოითოვა.

ნუკრიანიდან მოგდახი — ენთე კოშკებზე, იმედო, კლდეზე ხალეში ჯიხვის რქით მეც თავი რომ გავიმეტო.

შეატორტმანე დუმილი, დაპკარი, ვინც გიორგულოს. ყბებივით დაიხრჭიალე, დაუანგებულო ქონგურო.

ადე, გააღვიძე წარსული — გულმავინყი ბერიკაცი, ადე, იქნებ გაგახსენოს, სიტყვა, რომელიც დაბადებამდე უფალმა ჩაგჩურჩულა... ადე, გააღვიძე წარსული, ადე...

ოქტომები ალსარება

1.

ხეალ ჩემი დაბადების დღეა! — ხეალ ჩემი ღანვილით უნდა დავაყრუო დედამიწის ბებერი ყურები...

გავარდეს, ჯანი, ავდები, ბარემ, ჩემს „სადღეგრძელოს“ წინასწარ დავლევ:

— აპა, მითხარი, როცა გვძარცვადნენ, ეზიდებოდნენ ნამუსს ფუთობით, სად არის-მეტეი, ჩემო პატარავ, მსუყე ნაჭერი, სხვებს რომ უთმობდი?

რა? პირღია კუჭმა შეირგო და მოჩხრიალე წყალმა ჩარეცხა?

საოცარია, კეთილს, გარენარს, მინა ყველაფერს უძლებს, მინა ყველაფერს იტანს, ყველას იხუტებს, ბოლოს, ცეროდენას და ტიტანს. მიუხედავად ამისა, მაინც, ჭეუა აპა ვის უსნავლია — რატომ გიჭირავს თვალი სხვისი სალაფავისკენ, როდესაც შენიც არ მოგითავებია? — გაუმაღლარი ღორის ბუნება კაცს ძიღმიაც კი ელრუტუნება.

ხომ არ მოიცდი კიდევ? — თორემ ხომ იცი, ხვალამდე, არა მგონია, ჩვენი დაბადება რომ ღირდეს, ცხოვრება ისე დალაგდეს...

საწოვარა და ბუმბულ-ბალიში მზად მაქვს, თუ შენსას მაინც არ იშლი.

მე კი, ულურტულა ბებია-ქალებს, რომ დავულოცო ხელები — დავლევ!

ფინჯან ყავაზეც არ ვიტყვი უარს, ყავის ნალექზე მჩხიბავიც თუა —

როგორც იდესლაც რომ გადამრია, მოათმაშებს კაბის ნაოჭებს, ჩამომიჯდება ბოშა ქალივით, და ფოთოლცენა კვლავ გამაოცებს.

რადგანაც ღანავი, ეს იმას ნიშნავს, პირში ჩაგჩრიან სიცრუის ჯიქანს.

რა გენაღვლება, გული იჯერე, მიდი, ძუძუმტე თინეიჯერებს

დაასწრე, გზები გადაუჭერი, პატიოსან კაცს სჯობს ნაბიჭვარი, საკმარისია, თუ გაქვს მუცელი, რა საჭიროა გქონდეს ჯიგარიც.

სამაგიეროდ სულ წინ მივიწევთ, უნამუსო დრომ მაგრად გარეკა. მე რომ კიდევაც გადავივიყო, დაბადების დღე ახსოეს კალენდარს.

სიცოცხლე მკარგავს, სიკვდილი მექებს, შენთვის გრახავ ბოლო აკორდებს. თავი იმიტომ გვადგია მზრებზე, ბოლოს კვახივით უნდა გაგორდეს.

მეტი რა უნდა მიყოს სიბერემ, ისეთ დაბარში გამოვიკვერე. ვწუხვარ, ვერასდროს, იმ ძველ სიმღერას, მე რომ ვმღეროდი, მე ვერ იმღერებ.

დღეს აქა ვარ და ხვალ ეს იქა ვარ, არ ჩამიარო გულგრილად, ვინდლო, ბევრ რამეს გეტყვის ეს თავისქალა ჩაფიქრებულო დანის პრინცო.

როგორც ამბობდა ბრძენი იდალგო, ბევრ დარდს სჯობია სულ არ ვიდარდო, ანდა რალა მაქვს სადარდებელი, მე ჯერ ხომ უნდა ხვალ დავბადო...

ჭიქა დავცალე, ფინჯანი ყავაც — ორივე, ვიცი, ერთი გზით წაგა.

ხვალ ჩემი დაბადების დღეა! — ღმერთო, რამდენი რამეა ხვალამდე მოსასწრები — ამაღალ უნდა ჩააკრან პური, რომელიც ჩემთვის გამოცხვება, მოხადონ ქვევრი, რომ დოქის ყელში დაბოყიონის შევებით ზედაშემ. ამაღალ უნდა მნახოს სიზმარში ქალმა, რომელიც ლოგინში ჩამიწვება და ორივე ვიწუნუნებო, ყველაფერი ძეველბურად რომ ველარ არის... ფუ, ესმაქს — ჯერ ხომ კიდევ იტენბა ძელი დამბაჩა, და თუ გასროლა ვერ მოვასნარი, თუ უეცრად ამომძვრა სული, იქნებ საფლავში მაინც იქუხოს...

ხვალ ჩემი დაბადების დღეა, მაგრამ რალა სასიხარულო, ვისაც ეს დღე ველაზე მეტად უხაროდა, ის აღარ არის, სოფლის გორაზე ნარეკალი ამოსდის მკერდზე, და სუსიანი საფლავის ქვას სუსიანი ქარები კბენენ.

ეს ეკალიც რომ ვერ გამოვგლიჯე, ამაგი როგორ გაქრა, განქარდა. შენ მაინც იცი, რომ ჩემთან ერთად მთელი სამყარო ტყუის ამ ქალთან.

ალათ ზამთარი წელსაც დამასწრებს, ვერ გავექცევი ჩემს წილხედრ სირცხვილს, და ანუვეტილი შავი ღილები — საფლავის თოვლზე დაცვივა კვრინჩი.

2. მინდა თუ არა, ხვალ ტატზე გამეღვიძება, სადაც გოგენის მკვრივი ქალები, საზამთროს ნატრებს ნაზად კოცნიან. როგორც ღირდეს, ტბის სარკემი ჩავიხედები და ჩუმად გეტყვი, მომილოცნა!

ჭორია თუ მართალია, აუხდა, ასე ენერა, ვიდრე სიკვდილი ეგერა, ჩამოჭენა, როგორც ენძელა — ცოლი ჰყავდა და უყვარდა, საყვარელიც ხომ უყვარდა, სამშობლოც, შვილიც, ორივე, რაღა თქმა უნდა, უყვარდა...

ავკრეფავ ნომერს — „რა მოხდა? ძმებო, მიმიშვით ბუხართან, მაჩვენეთ, კაცი მაჩვენეთ, ამგვარად რომ გუშამრთლა — აავსო ღმერთმა წყალობით, სიკვდილი გადაუვადა... თუ შეიძლება, ყურმილი... მეც შემაერთეთ უფალთან!..

ფინჯანის ფსკერზე ბლანტი ნალექი,
ნალექში ქალი,
ქალთან ვალეტი.
ეპ, კარმენ, დღემდე თავს იკავებდი
და სიბერეში როგორ დანებდი!

ერთდროს შენც ასე —
გულის ვალეტი —
ოცდაორი წლის,
ანდა თვრამეტის,
ვერ მოათავე კერძევა გამების,
თვალდახუჭული ისე გაები.

ნაიმასქნარი დამაც
ბოლოს დაითრევს ვალეტს.
ლვინო არის თუ შეამი,
მაინც დამისხი, დავლევ!

ხვალამდე ვაცი იმდენი დრო მაქვს,
რომ გაუცედება დუდუს ყამიში.
დაბადებს დღე...
მოშივდეს სტომაქს —
თავს არ მოვიკლავ აღნიშვნით.

როდესაც სხვები გასუქდნენ,
შენ გახუნდი და დამჭლევდი,
სიცოცხლე გთხოვე — მაჩუქე,
ჭამადი გთხოვე — მაჭმევდი.

მაინც ვემდური პატრონს,
რატომ, ძვირფასო, რატომ?
გამტკიცულ პურის პატრონს
რატომ ვარჩიე ქატო?

ისე დავთვერი, გავლენი,
კვლავ ჩემად მინდა გიგულო,
მორჩია, კუპრივით ნალექში
მეც უნდა ამოვიგუნგლო.

ახლა მე უნდა გავერთო,
მალე აქედან დაგაზე.
არ გამიბრაზდე, ვალეტო,
კარმენს თუ ისევ დაგანერ.

ეს ჩევენი ბედაურები
ერთ ქერის თოვლაკს აბია.
ჩემზე და შენზეც ახია,
რა მოხდა, ლაფი ლაფია.

3.
ხვალ ჩემი დაბადების დღეა,
რომელსაც მთელი ცხრა თვე ველოდი,
და დრო კიდევ მაქვს,
დავით ტანჯრდე, იქნებ არა ლირს,
ჩემზე მზრუნველი მუცლიდან
რომ მოვადინო ჯოჯოხეთის ფსკერზე მალაყი.

აბა, ამ ლაფიდან სუფთა ვინ ამოვა,
ვინ ამჯობინა შაშხი შაშხანას,
ვინ პატიოსან მათხოვრის ფლასით
იარა,
და ვინ
დასმენის სია გააშანშალა.

უფალს ველოდი
და თქენენ მოხვედით,
ნუთუ ამიტომ ტანჯეას ვითმენდით?
სახრინებულების ოჩიფეხებით
დაგვადგა კლონი რცდაშიდეტის.

სიცოცხლე თურმე სათამაშოა,
უვართ დამტკრევა სათამაშოსა —
ადამანი ისე დაშოკეს,
ლამის დაბრუნდეს უკან, საშოში...

ჩევენი ყოფა ხომ ისე გაპანდა,
გადავყოლეთ ბავშვი ნაბან წყალს.

დაძრნის ჩევენ შორის ბულა მასონი,
რომ ბოროტება დააორსულოს.
შემოდის მწუხარი,
ვით მონაზონი,
და ჩევენი სულის ხსნისთვის ლოცულობს.

ღრძნიან ნამები დედა-ციფერბლატს,
შეენაცვლება მკვლელი ჩრჩილს ჩრჩილი.
და მეთორმეტე სათოც გაპყავთ —
უკანასკნელი სიკვდილმისჯილი.

მეც წინ გამიგდებს უამი უგულო,
ადრე თუ გვიან,
ველი მოსახდენს,
ღამეულ ცაზე ჩამომსხვერული
ვარსკვლავთა გუნდი უნდა მოღავდეს.

როგორც მრავალმა გადაიქუსა,
მრავალმა უნდა გადაიქუხოს.
გულუბრყვილობამ გადაიკრუსა,
მაგას ვიღა ჭამს, ჩემო მიკლუს.

ჩხაკუნებით რომ მოაყომარე,
დღეს როგორ გინდა მოაყომარო,
ვიდა გაარჩევს მტერს და მოყვარეს,
ამაზონიდან შაქს და ომალოს.
სერიალებმა ხალხი მოდალეს —
მამა-შვილი ერთ ქალთან თომარობს.

ნეტავ რა ჩემი საქმეა, აბა,
ძეველი ბარმენი რამდენსა ქაფავს.
ან მოცეკვავე, მთვრალი მეძავი
ვის უფრიალებს ნამოხდილ კაბას...

მოდის სარკმელთან მოლუბული დღე,
ვით ბავშვობაში, ისევ მაშინებს,
როგორც ბეტერი,
ძეველი თახსირი,
რომ შემილოცა წყლით და ნახშირით.

შავტარა დანის პრიალა პირი,
და მორყეული, ობოლი კბილი.
გარეთ, ხნულებში დგას გაზაფხული,
ჩველი ხძისავით, ორიოდ კვირის.

დღესაც შემაკრთობს ტუჩის ცმაცუნი...
ურემით მიავეთ გმირი ცამცუმი.
და ეზჯინება მძიმე ნაბიჯებს
დალონებული დარეჯანის ძე.

მეც მასთან ერთად ოცნების ყმა ვარ,
გული მოგტირის —
ეპ, ყამირ, ყამარ!
და ერთადერთი იმედით ვცხოვრობ —
ვანახავ ვემაპის მოწყვეტილ ბოლოს...

მეც კი არ ვიცი, რად დაბებედა,
მთელი ცხოვრება ვთხზავდე ლეგენდას
და მამდიმებდეს ეჭვის ვუალი —
სინამდვილეში ვიყავ თუ არა...

რაც იყო, იყო,
ტყისპირის კუნელს
ვუყურებ, თვალი რომ მომარიდა,
ცივი წევის და ბალახის სუნი
შემოაქვს ნიავს ღია კარიდან.

მეყო, ხვალამდე მაინც მაცალე,
სად გამიტყვე, მაცდურო კარმენ.
მალე იელვებს ეჭვის ხანჯალი,
ბოლოს და ბოლოს,
ან შენ და ან მე...

ამ ფიალასაც ბოლომდე დავლევ,
ამოგრძელებულ ყავის ორთქლიდა.
მხოლოდ შენ იცი, ვერ გაძლა თვალი —
ბევრი მინდოდა,
ცოტა მყოფნიდა.

ხვალ ჩემი დაბადების დღეა! —
ხვალ ჩემი ლავილით
უნდა დავაყრუ დედამინის ბებერი ყურები...
ხვალ გვეყოლება ახალი მდგმურები —
ბურები!

და დიდორთან ალესილი საყვედურებით
შევერკინებით ხუთასიათას გაჭირვებას.

ან უფრო მეტს და
ან უფრო ნაკლებს...
ვინ რას დააკლებს ორკუზა აქლემს,
წინ რომ მიგვიძლვის
და ფურთხის შრაპნელს
აყრის მედუზას გაფუულ ჩალმებს...

ხვალ-მეთქი...
ვანახავთ გაბანრულ მსუნაგს —
ჯავრი კბილივით ამოჭრის წუნას...
მაგრამ მანამდე, მაგრამ მანამდე,
მაგრამ მანამდე,
ჩუმად ვარ,
ჩუმად...

ზურაბ სამადაშვილი

როცა ხილათი გვერდითაა

ეპიზოდები რომანიდან

დასასრული

„იზრდები, გოგონა, იზრდები, — დას დაუყვავა ლაშამ,
— მალე ალბათ უკეთ გაიცნობ მამაშენს.“

„მამაჩრენს! — შეუსწორა ეკამ და მუთაქის ქვეშიდან
გამოჩრიოლ იარალს შეავლო თვალი, — ეს რა კარგი რამები!
— წამოიძახა ალტაცებით, — ავილო? — მერე პასუხს არ
დალოდებია, ისე დასტაცა ხელი, — მაგრად მიყვარს იარ-
ალი, ყველანაირ სათამაშოს მერჩია იმთავიდან.“

„მალონა ცუდად გადახვედი მამშენიდან იარალზე“, —
ჩაიცინა ლაშამ.

„ჰო, — ძმაკაცს დაემონდა ბექა, — მეც ცუდად მენიშნა.“

„დაჩაგვრა დამინტყო მამაშენა, — ლაშას მიაშეირა პის-
ტოლეტი ეკამ, — ასე ჩაიცვიო, ისე ჩაიცვიო. მაგან ჩემზე
კარგად იცის, რა უნდა ჩავიცვა?“

„მერე რა, ეგ უნდა გენებინოს?“ — თქვა ბექა.

„საქმე რაშია, იცი? ჩაცმაზე კი არ არი, — ჩახმახის ჩხ-
აკუნით გააგრძელა ეკამ, — ყველანაირად ცდილობს, რომ
ჩვეულებრივ გოგოს დამამგვანოს, ერთ, უბრალო, რიგით
პიროვნებას, მასას. ეგ მაბრაზებს ყველაზე მეტად.“

ჯინსსა და ქურთუკში გამოიწყობილი ეკა, იეროგლი-
ფით მოხატული კეფა რომ არა, მართლაც ჩვეულებრივ
თბილისელ გოგოს ჰავდა.

ნატას გაელიმა.

„იცინეთ, იცინეთ, — დაიქადნა ეკა, — გავთხოვდები და
მაგით მორჩება ბატონი დავითის უფროსობა. ხომ უნდა
მყავდეს ქომაგი, წყლის მომზოდებელი, იქნება ცუდად
ვხდები ქალი, მამაშენის იმედზე ვიყო?“

„რა დროს შენი გათხოვგება, შე ჩერჩეტო, — იდეა დაუ-
ნუნა ლაშამ, — ბავშვი ხარ!“

„ერთი-ორი კონკურსი კიდევ ჩაატარებს, — ურჩია ბექამ, — მერე გათხოვდი რამდენიც გინდა.“

„მე სერიოზულად ვამბობ, — ბექას თვალი თვალში
გაუყარა ეკამ, — რახან გადავიწყვიტე, გავაკეთებ კიდევ.“

„მე ვაკედი, — ბექაზე ნატამ.“

„ჯერ არა, პაკლის ყიდვა დამავინტყდა.“

„პაკლი რალა, მიმავალ ნატას თვალი გააყოლა ეკამ,
— კარგი ტანი აქვს ნატას.“

„რა ვიცი, რალაცას არემონტებს, — ხელი ჩაიქნია ლა-
შამ, — სულ რალაც-რალაცების კეთებაშია.“

„გგონია, რო გათხოვდები, ქმარი თავის გადახოტვრის
უფლებას მოგცებს?“ — ძველ თემას დაუბრუნდა ბექა.

„შენზე არ წამიხდინონ შთაბეჭდილება, — ეკამ იარალი
მიაგდო და ფანჯრის კეცენ გაემართა, — პრინციპში, თქვენი
აზრი ალარ მინტერესებს.“

„კარგი, არ გაგვებული და ეს ამბები როგორც მიწყ-
ნარდება, მეც მოვიყენ ცო

ლელა ცუცქირიძე

ნასიზმრები

წავიდა ჩემი ნასიზმრები,
როგორც აბრეშუმის დარაია,
ზაფხულის ველივით ლალანებდა.
ზედ ჩემი ფუძის ანგელოზის
მერთალი ნაფრთხეული ამჩნევია,
სულ სხვა ჭიშკარი აჭრიალა,
სულ სხვა ჭიშკარი აჭრიალა,
სხვა სიმარტოვე გადარია.

წავიდა, სადაც ბალახია
ფიქრივით ქვის ქვეშ ამოსული.
ღიღინებს ბალახი სულთათანას
ყველასთვის, ვინც კი მყვარებია,
ყველასთვის, ვინც კი დავიგინუე,
ვისი ტკივილიც სულ თან დამაქეს,
ვისი ტკივილიც სულ თან დამაქეს
და მაინც არის მარტოსული.

წავიდა, ბალახს შეერია
იებითა და ნარცისებით,
ფერები თანდათან გადალალა
სხვისი სიმარტოვის იალაზე.
მჭერარი ბალახი გაალალა,
ჩემი იყო და სხვისი გახდა,
ჩემი იყო და სხვისი გახდა
სიზმარი, ქრელად ნასიზმრები.

წავიდეს, განა რამეს ვამბობ,
სხვას ამოუესოს დარდის ხარო,
მას, ვინც სიმარტოვით დაიღალა
და ამ სიმარტოვით სევდიანობს.
მე უკვე ვნახე, მოვისიზმრე,
წავიდეს, სადაც სიჩუმეა,
წავიდეს, სადაც სიჩუმეა,
ერთი ყვავილი გაახაროს.

...წავიდა ჩემი ნასიზმრები,
სადაც უსამნო სამანია,
გულზე სიყვარულად დაეფინა
ბალახს, სულთათანას მოლილინეს,
აქედან ისე ახლოა და
მაინც რა ძნელი სავალია,
მაინც რა ძნელი სავალია
მარტოსულების სამარემდე.

პარვიზიშვილი
აი, მოვიდა ეს სეზონიც,
რომელიც ხან შემოდგომაა, ხან ზამთარი,
ხან გაზაფხული და ხან ზაფხული,
მაგრამ ახლა სეზონებზე არ...
ქარზე ვყვები, მოხეტიალე პარფიუმერზე,
რომელიც ყველგან დაეხეტება
ათასიარი არომატის შესაგროვებლად.

ხშირად ხეხილის ბალსაც სტუმრობს.
როგორც სუნამოს პატარა ფლაკონს,
კარგად შენჯდორებს, თავსახურს მოხდის,
მერე ჰერი - პაიე-მაშე შეისრუტაეს
ათასერთ და უფრო მეტ სურნელს.

ამოუხსნელი სურნელია,
არანაირი მამრის და მდედრის!
ზოგადია: მიწის, ვაშლების,
ალუბლების რძისფერი ქაფის,
წვიმის, თუნუქის ძირგახერცილ ჩაიდანში
ჩარჩენილი ორიოდ წვეთის,
პიტნის ბლუჯების,
უნაყოფო ბიის ფოთლების,
ბალახის - ხან მოთიბულის,
ხან სულ ახლად ამონვერილის...
და რა თქმა უნდა, ხის ტოტზე რომ მაისური ჰკიდია, იმის,
და რა თქმა უნდა, ხის სკამზე
რომ ლურჯი ქურთუკი ჰკიდია, იმის.

სახლშიც რომ იყო, კარჩაეტილში,
ღია ფანჯრიდან შემოდიან მოხეტიალე პარფიუმერები
და გთავაზობენ ან სველი ქუჩების და
ქალაქების ნოტიო სუნს,
ან წინვოანი, შორეული ტყეებისას,
ან ზღვისა თუ ოკეანის გელს - ოდნავ გრილი და
ოდნავ მლაშე არომატით.
გთავაზობენ, გადაუცვალო ჩილის ფაფუკი კანის
ან სულაც,
ნახევრადმშრალი, ლელისფერი თმების სურნელში.
მალე მოვა სხვა სეზონი და ყინულის შუშებიდან
ერთადერთი არომატი ამოქარდება:
თოვლის და თოვლის,
ყველა დანარჩენს გადაფარავს.

მანამდე კი, უნდა მიხვდე და
არ გაატანო პარფიუმერს ერთი ფლაკონი.
ეს არის სუნი პიტნის ბლუჯების, მწვანე ვაშლების,
უნაყოფო ბიის ფოთლების...
და რა თქმა უნდა, ხის სკამზე რომ მაისური ჰკიდია, იმის,
და რა თქმა უნდა, ხის სკამზე რომ
ლურჯი ქურთუკი ჰკიდია, იმის.
ეს არის შენი სიყვარული -
შენთვის ყველაზე გამორჩეული
არომატების კომპოზიცია.
ერთხელ იპკურე და მიგყვება მთელი ცხოვრება.

ვერ ამომძირკვავ, ტყუილად წვალობ,
ფესვმაგარი ვარ.
ასე მოვდივარ უხსოვარი წვიმის დროიდან.
ერთს ამოგლეჯ, ორი ამოვა,
ორს ამოგლეჯ, ოთხი ამოვა...

როგორც სარეველა, მიღას ისე ვებლაუჭები:
ხელისგულებზე სისხლის რუები რომ დაგედინოს,
სულ რომ ფრჩხილებში ჩაირჩინო ჩემი სხეული,
ან ცეცხლს მისცე და
ნაცარტუტის პეპლის ფრთებად გადააქციო,
სულს ფესვებიშე შევიგუბებ,
თავს დავიმარხავ,
და ხელმეორედ ამოვისუნთქავ.

არაფერს გთხოვ:
არც წყალი მინდა, არც ბელტების გაფხვიერება,
არც მზის წყალობა.
სადაც გაივლი, მეც გამოგყვები.
ვივლი, ვივლი,
ბაღს გადავივლი,
ვივლი, ვივლი,
ეზოს გადავივლი.
სახლის კიბეზე ჩამოვჯდები,
ცოტას იქაც ამოვიყრები ჯავრად და დარდად.
მოვალ. ქვასაც მოვადგები -
თოხივ კუთხით ჯვარგადასახულს...
ჯიუტი ვარ, ვერ შეგელევი.

...სიყვარულის ბედიც ესაა:
ხშირად, მისი სახელითვე, სიძულვილით უნდა მოაშთონ,
გულმავწყებობა რომ გაიმართონ და შევბა იგრძნონ.
ვერ ამომძირკვავ, ტყუილად წვალობ,
რასაც და ვისაც ივინწყებენ,
მასთან მივდივარ და მასთან ვრჩები!

...ჩიუმს ფესვებს ახსოვთ,
რა ძნელია, როცა სულიდან სხეულს გგლეჯენ,
ანდა, პირიქით...

ფრინტა
სად მიფრატუნებ დილაადრიან, ფუსფუსა ფრინტავ -
მინდვრის დედაკაცო.
ვერ უძლებს გული შენი თეთრი თავსაფრის ფრიალს,
ლილინებ ჩუმად.
მოგა ირემი, დრუნჩის მოგადებს
და თავსაფარი აგილვაკეს ხავერდის ენით,
ერთი წვეთი გაზაფხული
მარტომდგარ ფურს რომ დააწვეთო
დაცევებილ ყურთან...

შენ ხომ იცი,
ირემს ისე ძალიან უყვარს,
ირემს ისე ძალიან უყვარს...

შეგხვდება ჩიტიც - გულფრთხიალა,
ღეროს და ფოთოლს უთქმელად მისცემ,
რომ მონაბა ბუდე
და დაბუდოს ის,
ვინც კუნელის ეკლიან ტოტზე ზის, განაბულა.
შენ ხომ იცი,
მასაც ისე ძალიან უყვარს,
მასაც ისე ძალიან უყვარს...

ან ეს თაგვი,
მერე რა, რომ მინდვრის თაგვია -
ნაცრისფერი, შეუხედავი,
თავისი გულის დედოფალი ჰყავს.
შეგხვდება, ყვავლის ჩამოგიფურცლავს
და მერე სატროს სოროსთან დაყრის.
შენ ხომ იცი,
მასაც ისე ძალიან უყვარს,
მასაც ისე ძალიან უყვარს...

მიდიხარ, ძლიერს მიფრატუნებ,
მაინც ღიღინებ.
გელოდება ბერიკაცი ბაბუანვერა მინდვრის დედაკაცა...
შენც დაბერდი, ზაფხულის ხეატმა დაგაბერა,
ისიც დაბერდა, ზაფხულის ხეატმა დააბერა,
არადა, ისევ ძალიან გიყვარს,
არადა, ისევ ძლიერ უყვარხარ...

...იტყვიან ალბათ:
ვის გაუგია ყვავილების სიყვარული,
ანდა რაღა ღროს ამ ბებრების სიყვარული...
მათ რა იციან,
ყველთვის არის სიყვარული,
და ყველა სიყვარული ერთნაირია:
ყველას ისე ძალიან უყვარს,
ყველას ისე ძალიან უყვარს...

გუგულის გარტყი
სულ თან დამაქეს ეს ქალაქი,
დავახრივნებ.
თოკზე გამობმულ სათამაშოს ჰყავს
პლასტმასის ფრთებით.
შორს არ მივდივარ, ვერ ველევი
და აქვე, ახლოს, ხელოვნურად გაშენებულ პატარა ტყეში
ვიფერებ მიწის მონატრებას:
ხეებთან ახლოს ვჯდები და
ფესვებს ვეფერები ხავსით დაპუდრულს.
ძნელია ფიქრი უამქალაქოდ დარჩენაზე,
მიყვარს, არ მიყვარს...

ცვივა წინვები ფიჭვებიდან,
გუგულების ხმა ისმის ხიდან,
კაფე და თესე,
კაფე და თესე...
გუგულებისთვის სულ ერთია,
რომ გასაკაფი გაკაფულია,
დასათესი არ დათესილა...
ქალაქი, როგორც გუგულის ბარტყი,
ბუდეებიდან აგდებს ტყეებს, პატარა სოფლებს.
ისე იზრდება,
ყველაფერს ნთქავს,
პლასტმასის ფრთებს შლის.

ვაგროვებ ჟანგბადს,
როგორც სოკოს ზამთრის მარაგად,
ზამთარში მოთოვს.
თბილია სახლი.
კედელზე პანო - ხელოვნურად გაშენებული ტყის
ზუსტი ასლი,
პანისთან მდგარი ფორტეპიანი
ამოიხრიებს ათასში ერთხელ
გაკაფული ტყეების ოხვრით
და მაშინ მესმის
ჩაქურის ხმა,
გუგულების კაკაფონია,
გასაკაფი გაკაფულია,
გასაკაფი გაკაფულია...
ჩქარდება პულსი მეტრონომის
და როგორც თვითმეკლელს, მიწყდება თოკი -
სასწაულივით.

მიყვარს, არ მიყვარს,
მიყვარს არ მიყვარს...
თითქოს ონკანი დამრჩა ღია,
კედლის პანოდან
გადმოდის ტყე - მწვანე მდინარე
და ოოკაგანყვეტილს,
თანდათან მძირავს.

— მარალი —

ლაშა იმედაშვილი

წერა 17-18 ნოისამდაინც — სკოლა რომ დაამთავრა და უნივერსიტეტში ჩააპარა. ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტით სკოლის კალამთან შექმნდება გასაკვირი არ უნდა ყოფილიყო, მით უმეტეს, ზურგს სახელოვანი გვარი და წინაპრები უმაგრებდა, მაგრამ პირველი ორი მოთხოვბის გამოქვეყნების შემდეგ ლიტერატურულ მუხასთან ჭიდილს თავი დანენდა და კინემატოგრაფზე გადაერთო — სცენარებს წერდა. მიზეზი მარტივი და პროცესული იყო — კინოში კარგად იხდიდნენ, თუმცა წერდების შემდეგ ისევ ლიტერატურას მიუბრუნდა. პირველი წიგნი 1999 წელს გამოქვეყნა და მას შემდეგ თითქმის ყოველ წელს ასალ ტექსტს გვითვაზობს. 2007 წელს მოთხოვბების კრებულით — „სამი მკვლელობა ძეგლ თბილისში“ ლიტერატურულ პრემია „საბას“ მფლობელი გახდა. კრიტიკოსები მის შემოქმედებას პოსტმოდერნად მოიხსენიებენ, თუმცა მათ შეფასებებს ყურადღება ნაკლებად აქცევს, მთავარი — სრულფასოვანი შემოქმედებითი პროცესია. სწორედ ამ პროცესზე და მასთან დაკავშირებულ პერიპეტიულ ბზე ვსაუბრობთ მნერალ ლაშა იმედაშვილთან.

— მიუხედავად იმისა, რომ რეგულარულად წერდით კინოსცენარებს, ფაქტია, რომ ციფრი წლის განმავლობაში ლიტერატურული ნაწილი არ შეგიძნიათ. რა გახდა ხანგრძლივი პაუზის შეწყვეტის მიზეზი — მიძინებულმა ამბიციამ გაიღვია თუ მიხვდით, რომ სწორედ მწერლობაა თქვენი მოწოდება, კინო კი — მეორეხარისხოვანი?

— უფრო მარტივად იყო საქმე — კინოს პერიოდი დამთავრდა. დიდი კატაკლიზმების ეპოქაში კინოსთვის არავის ეცალა. საამისოდ არც ფული იყო და არც — სურვილი. როდესაც ხელში თოფი გაფირავს და ქვეყანაში გაუთავებელი ომია, ფილმისადან წიგნისთვის არავის სცხელა. თუმცა ცხოვრება გრძელდება და ადამიანმა რაღაც უნდა აკეთო, რადგან თვითორეალიზაცია გჭირდება. იმ ვითარებაში პროზა იყო გამოვაქვეყნება „ქართული ბესტსელერი“, 2000-ში — „იესოს საქმე“. მას შემდეგ ვწერ და ვწერ. წელი არ გავა, ახალი ტექსტი რომ არ დაგენერდი.

— სცენარისა და ლიტერატურული ტექსტის წერის ტექნიკა მნიშვნელოვანად განსხვავდება ერთმანეთისგან. არ გაგიჭირდათ ერთიდან მეორეზე გადართვა?

— არა, რადგან იმას, რასაც საბჭოთა კავშირის დროის ვაკეთებდით, ლიტერატურული სცენარი ერქვა და პროზასა და პიესას შუა იყო გაჩერილი. თანამედროვე სცენარი ძირითადად დიალოგს ეფუძნება. ამერიკელები კარგა ხანია ამ პრინციპით მუშაობენ, ჩვენთან კი სცენარი პროზაულ ნაწარმოებს უხსოლოდებოდა. მაშინ ინფორმაციის ამდენი წყარო არ არსებობდა, ამიტომ არ ვიცოდით, რომ სხვანაირი სცენარი არსებობდა. რომც გვკოდნოდა, ვერაფერს შეცვლიდით, რადგან დამკვეთოს თავანთი მოთხოვნები ჰქონდათ. ინდივიდუალიზმის გამოჩენა როზული იყო. ხშირ შემთხვევაში სცენარი სრულიად განსხვავდებოდა მისი მიხედვით გადაღებული ფილმისგან.

— თქვენ წერდით XX საუკუნეშიც და აგრძელებთ XXI-შიც. ატყობთ თუ არა საკუთარ თავს ეპოქათა სვლით გამოწვეულ გარდასახვას? მოქმედებს მწერალზე დოლოება?

— თუ ცვლილებაში დროის დინებას გულისხმობთ, რასაც კონკრეტულად მოქმედებს. შეიცვალა აზროვნება, პროიორიტეტი, ლიტერატურული უფრო მრავალფროვანი გახდა, თუმცა ლიტერატურული ისტორიის თვალისაზრის შეცვლილი ფრაზეობით, რადგან დამკვეთოს თავანთი მოთხოვნები ჰქონდათ. ისეთ ადამიანებზე ვევები, გამომიქვებლის არსებობას თავად თემა მოითხოვს. მაგალითად, ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის, ივანე მაჩაბლის გაუჩინარებას ისტორიის ლოგიკურად შემოჰყავს ტექსტში ადამიანი, ვინც ამას გამოიკვლევს. არა აქვს მნიშვნელობა, პროფესიონალი გამომიქვებელი იქნება თუ ამ საქმით დაინტერესებული ენთუზიასტი. რასაც კონკრეტულა, ეს არ არის კლასიკური დეტექტივი, რასაც მიჩვეული ვართ კონან დოილის, ედგარ პოს, აგატა კრისტისა და სხვათა შემთხვევაში, ეს უფრო ლიტერატურული დეტექტივია.

— თავად უანრის მიმართ როგორი დამოკიდებულება გაქვთ?

— ძალიან მიყვარს კლასიკური დეტექტივი. ამ უანრის პასაუს თითქმის ყველა დიდ ნაწარმოებში აღმოაჩენ, თუმცა მიზეზი უცნაური გაუჩინარება, სხვა ცნობილ ადამიანთა ბიოგრაფიები...

— ყოველთვის მანიტერესებდა ისტორიული თემატიკა, განსაკუთრებით XIX-XX საუკუნის მიჯნა, ეპოქა, რომელიც ფაქტობრივად შეუსწავლელია. ხომ შეიძლება, რაღაც არ ყოფილიყო ისე, როგორც გვასწავლეს? ჩემს მიერ წარმოდგენლ ვერსულს აქვს არსებობის უფლება, მაგრამ მეტნილად გამოგონილი ამბებია.

— თუმცა, გამომდინარე იქიდან, რომ მათში ისტორიული პირები მონაწილე-

მენი ლიტერატურული ტექსტი, სადაც ამ ფაქტის გამოსახმებლად საქართველოში ჩამოსული ცნობილი დეტექტივი ერკიულ პუარო ტაქსის მძღოლს ქირაობს და მიჰყებიან ჭორ-მართალს.

— არანაკლებ საინტერესო, თუმცა უანრი მოთხოვბის გამოქვეყნების შემდეგ ლიტერატურულ მუხასთან ჭიდილს თავი დანენდა და კინემატოგრაფზე გადაერთო — სცენარებს წერდა. მიზეზი მარტივი და პროცესული იყო კარგი კარგი მიზანი, თუმცა მათ შეფასებების უყრადღება ნაკლებად აქცევს, მთავარი — სრულფასოვანი შემოქმედებითი პროცესია. სწორედ ამ პროცესზე და მასთან დაკავშირებულ პერიპეტიულ ბზე ვსაუბრობთ მნერალ ლაშა იმედაშვილთან.

— არანაკლებ საინტერესო, თუმცა უანრი მოთხოვბის კატასტოზის მიზეზი და ამ ტექსტის დანერის მოტივი?

— ჯერ ერთი, ის, რომ კირიონი ტრაგიული ბედის ადამიანია, თავის ქვეყანაზე უზომოდ შეყვარებული პატრიარქი, რომლის დროსაც მოხდა საქართველოს ავტოკეფალის აღდგენა. ეს იყო უაღრესი კატასტოზის მიზანიც და ამ ტექსტის დანერის მოტივი ადამიანის მიზანი, თუმცა ამ შემთხვევაში ეკლესიის სიძლიერე განსაზღვრავდა ქვეყნის სიძლიერეს, ამიტომ პირველი კაცი უნდა მოეცილებინათ. მოიცილეს კიდევ ერთი ბედის იმ პერიოდის სტოკი, რომ ძალი აღმოგონილი ამბების რეალურებულ სოციალ-დემოკრატიულ ბედის აღმინდებდა. მის სიტყვას სხვა ფასი ჰქონდა. ამ შემთხვევაში ეკლესიის სიძლიერე განსაზღვრავდა ქვეყნის სიძლიერეს, ამიტომ პირველი შემთხვევამი აღმინდება, არ ვიცი, ამას კრიტიკული შეფასება ჰქონდა თუ ალი, ყოველ შემთხვევამი აღმინდება, არ მოვარდი, რა მიჭიროს.

— კრიტიკოსები თქვენს შემოქმედებას პასტმოდერნიზმად მოისხენიები. ეთანხმებია ამ შეფასებას და საერთოდ, როგორია თქვენი დამოკიდებულება ჩარჩოებში ჩასმულ ლიტერატურასთან დაკავშირდებით?

— ეს ყველაფერი კრიტიკოსების მოგონილია. სიმართლე გითხრია, საერთოდ არ მინტერესებს, რას დაარქმევება ჩემს ნაწილი დაუნანებლად ამოვჭრა ტექსტის ნაწილი, თუ არ მომწონს. არ ვიცი, ამას კრიტიკული შეფასება ჰქონდა თუ ალი, ყოველ შემთხვევამი აღმინდება, არ მოვარდი, რა მიჭიროს.

— საშუალო არ არსებობს?

— საშუალოთი თავს ვიტყვებთ, მით უმეტეს, ხელოვნებაში. არ შეიძლება შეუაში იყო გაჩერი ხარ, ან ცუდი. ამის სახელდება უკვე ლიტერატურაზომ ცოდნების პრეროგატივია. მათ უნდა განსაზღვრონ, სად ინყება და მთავრდება ლიტერატურული თაობა, რა სიახლეები შემოაქვს, რას იღებს ნინაპრების ისინა მარგალი შემოკიდებული ბედის ას საქმეა, მნერალს საერთოდ არ ანალიზება.

— საშუალო ტექსტია, მით უმეტეს ახალგაზრდებისთვის, რომელთაც შეიძლება გაუგიათ პატრიარქი კირიონის სახელი, მაგრამ მა გასთან დაკავშირებული ისტორიები ნაკლებად იცია. თუ უკავება ეს მხოლოდ ახალგაზრდება არ არის.

— დალზე საჭირო ტექსტია, მით უმეტეს ახალგაზრდებისთვის, რომელთაც შეიძლება გაუგიათ პატრიარქი კირიონის სახელი, მაგრამ მა გასთან დაკავშირებული ისტორიები ნაკლებად იცია. თუ უკავება ეს მხოლოდ ახალგაზრდება არ არის.

— სახისი შეფასება ძალიან მიჭიროს. ჯერ ერთი, ყველა შიური სუბიექტურია, უბრალოდ, ეს არ უნდა გადასაზღვრონ გატრიზების არ უნდა თევა, რომ შედევრია, რაც ას იღება ხელი რა დებება ხოლო. ძალიან ნერია სახისი შეფასება არ ანალიზება.

— სახისი შეფასება ძალიან მიჭიროს. კრიტიკი რამ ჯერ კიდევ გასარკევე არ არ უნდა თევა, რომ შედევრია, რაც ას იგება და მიმართ უკავება არ უნდა და ასე რომ, ნინ უამრავი უცნაური აღმოჩენა მიმართ და მიმართ უკავება არ არ უნდა თევა, რომ შედევრია, რაც ას იგება და მიმართ უკავება არ არ უნდა თევა, რომ შედევრია, რაც ას იგება და მიმართ უკა

გამოცემალი

ლია შალვაშვილი

შეიძლება ითქვას, „შემეცნება“ საბავშვო გამომცემლობაა და ძირითადად ნორჩი მკითხველის სტევის განკუთვნილ, კლასიურ და თანამედროვე ქართულ ლიტერატურას გამოსცემს. თუმცა, არც უფროსებს წყვეტის გულს და ქართული მნერლობის საინტერესო ნიმუშებს მათაც სთავაზობს. გამომცემლობაში არაერთი საინტერესო წროექტი ხორციელდება. პროექტების ავტორია ლია შალვაშვილი — გამომცემლობის დამფუძნებელი და დირექტორი. მისი სამუშაო ოთახი სავსეა ქართულ ყაიდაზე გაფორმებული, პოლიგრაფიულად შთამბეჭდავი მრავალი საბავშვო ნივნით. როგორც ვიცი, „შემეცნებასთან“ არაერთი ნორჩი მკითხველი მეგობრობს.

— ქალბატონო ლია, გამომცემლობის შექმნის იდეა როგორ გაჩნდა?

— პროფესიით პედაგოგი გახლავართ. 1997 წლიდან მოყიდვებული — სანამ გამომცემლობა „შემეცნება“ შეიქმნებოდა — ჩემიავტორობით რამდენიმე საბავშვო წიგნი გამოიცა. ეს შემეცნებითი ხასიათის წიგნები იყო ჩევნი გამომცემლობის მნიშვნელოვანი მიმართულებაა ასევე სასკოლო სახელმძღვანელოების შედეგენა. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ეროვნული სასახლო გეგმებისა და შეფუასების ცენტრმა ჩევნი მიერ გამოცემული თექსტებით დასახელების სახელმძღვანელოს მიანიჭა გრიფი.

— 2005 წელს, როცა „შემეცნება“ დაფუძნდა, ქართული წიგნის ბაზარზე არაერთ გამომცემელობას ფეხი მყარად ჰქონდა მოკიდებული, მათ შორის იყო უშუალოდ საბავშვო ლიტერატურაზე ორიენტირებული გამომცემლობებიც. როგორ შეძლით ლირსეული კონკურენცია გაგენიათ მათვის?

— ცხადია, საქართველოში არსებობს გამომცემლობები, რომელთაც მრავალნიანი გამოცდილება აქვთ და ნარმატებითაც საქმიანობენ. თუმცა, ვერ ვიტყვი, რომ კონკურენციის თვალსაზრისით, „შემეცნების“ დარასება მაღალი რისკის შემცველი ნაბიჯი იყო. ჩევნი განვსხვავდებით მათგან, ვინც ძირითადად საბავშვო ლიტერატურის გამოცემაზე მუშაობს. განვსხვავდებით — ძირითადი პრიორიტეტით. იმას ვეულისხმობ, რომ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვაქცევთ ქართული ორიგინალური ლიტერატურის გამოცემას და ვცდილობთ ნორჩ მკითხველს ქართველი ავტორებით გავაცნოთ, შევაყვაროთ. თარგმნილი საბავშვო ლიტერატურა ნაკლებად გვაქს. მაგალითად, 2009 წელს, ლ. ფრენკ ბაუმის „ოზის ქვეყანა“ გამოვცით. უცხოელ გამომცემლებთან არასოდეს გაგვიფორმებია კონტრაქტი, რომლის თანახმად მზა პროდუქციას გამოვგიზანილდნენ და მხოლოდ უცხოური ტექსტის ქართულით შეცვლადა დაგვჭირდებოდა.

— ამ მიმართულებით რაოდ არ მუშაობთ? მიზეზი მხოლოდ ქართული მნერლობის პოპულარიზაცია თუ ფინანსური ნაწილი, რომელიც უცხოელი გამომცემლისგან საავტორო უფლების შექმნას უკავშირდება?

— ალბათ ორივე ერთად. მთავარი კი მაინც ჩევნი პოზიციაა — ქართველები ეროვნული მნერლობის სახით დიდ საგანძუროს ვფლობთ, ინტელექტუალური რესურსი გვაქს, საინტერესო იდეების დეფიციტსაც არ ვუჩივით, ამიტომ უპრიანი მთელი ძალის სხმევა ქართული საბავშვო წიგნის განვითარებისკენ მივმართოთ. ყოველ შემთხვევაში, „შემეცნების“ არჩევანი ასეთია. უნდა გითხრათ, ეს საკმაოდ შრომატევადი საქმეა, მნიშვნელოვან ადამიანურ რესურსსა და დროს მოითხოვოს.

— ახალგაზრდა საბავშვო ავტორებთან რამდენად ინტენსიურად თანამშრომლობთ? რომელიმე აქამდე უცნობი ავტორი ხომ არ „აღმოგიჩნიათ“?

— ახალგაზრდა უცნობი ავტორის დებიუტი „შემეცნებაში“ ჯერ-ჯერობით არ შემდგარა. თუმცა ახალგაზრდა გამომცემლობა ვართდა იმედი მაქსეს წინ არაერთი საინტერესო აღმოჩენა გველის. ახალგაზრდა წიჭირებულ კალმოსნებთან ყოველთვის სიამოვნებით ვითანამშრომლებთ.

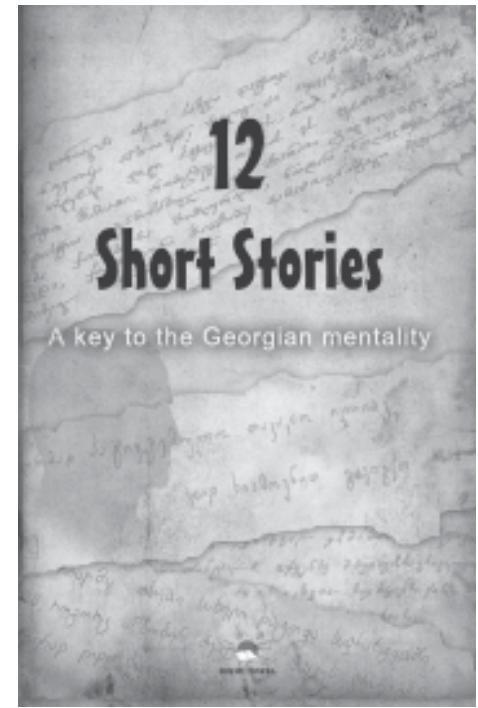
— როგორც ვიცი, რამდენიმე საბავშვო მიმართულებაზე მუშაობთ.

— ბავშვების აღზრდა-განათლებას ვემსახურებით. ჩევნითან საბავშვო ლიტერატურა თითქმის ყველა უანოს მოიცავს. გვაქს როგორც მხატვრული, ისე შემეცნებითი ხასიათის წიგნების მრავალფეროვანი არჩევანი.

მკითხველს ვთავაზობთ ასევე შემო-

რომელმაც მკითხველის განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია და ნარმატება მოუტანა გამომცემლობაში?

— ამ წლების განმავლობაში ჩვენს მიერ შექმნილი თითოეული წიგნი ძალზე საყვარელი და ძვირფასი ჩემთვის. თუმცა, განსაკუთრებით მნიშვნელოვან გამოცემა მაიც გამოვყოფილ. სეთია, მაგალითად, „მინდა ყველაფერი ვიცოდე“ უკვე მეშვიდეჯერ გამოვციოთ. ეს საყმანვილენციკლოები უმცირესი კრებული გაბალავთ, რომელიც პატარების არაერთ შეკითხვას ასუხობს და თვალწინ მრავალფეროვან სამყაროს გადაუშლის. წიგნი უმცროსი სასკოლო ასაკის მოსწავლეთავისა გამშვენებული და პოლიგრაფიულად მაღალი ხარისხის გამოცემებას წარმოადგენს. მის მიმართ ნორჩი მკითხველის ინტერესი არ ხელდება. სწორედ ამ ინტერესის გათვალისწინებით გადაგენერირებული იგივე სახელი და გამოცემული გამოვცემით. თუმცა, შინაარსობრივად, ფორმით, ხასიათით ეს

გოგიბედაშვილთან. მკითხველს მისი არაერთი რომანი შევთავაზეთ, ლექსებიც გამოვციოთ. ინტერესისურად ვმუშაობთ სხვადასხვა ავტორის პოეტურ კრებულებზე. პროზაიკოსებიდან, გამოცემული გვაქვს ირაკლი ქასრაშვილის, თამრი ფხავაძის, გურამ მოგარელის რომანები. სხვათა შორის, ირაკლი ქასრაშვილის თხზულება „სოკრატე“, რომელიც 2010 წელს ღია ტერატურულ კონკურსსზე „გალა“, „ნლის წიგნის“ წომინაზე და ინტერესის გათვალისწინებით გადაგენერირებული იგივე სახელი და გამოცემული გადაგენერირებული და მაღალი ხარისხის გამოცემებას წარმოადგენს. მის მიმართ ნორჩი მკითხველის ინტერესი არ ხელდება. სწორედ ამ ინტერესის გათვალისწინებით გადაგენერირებული იგივე სახელი და გამოცემული გამოვცემით. თუმცა, შინაარსობრივად, ფორმით, ხასიათით ეს

**ქართველები
დიდ
საგანძურს
3 ფლობი**

სრულიად განსხვავებული ირი პროდუქტია.

ნარმატებულ პროექტებს შორის დავასახელებდი „რჩეულ საბავშვო მოთხოვებს“, რომელიც არცთუ დიდი ხნის წინ, ორტომადგამოვციოთ. კრებული გივი ბოკაზუამ შეადგნა. მასში ქართველი საბავშვო მწერლების ნაწარმოები შესული. სულ 46 ავტორის 184 თაზულებას მოუყავს თავი. ტექსტებს თან ერთის ლექსიონი, „სიტყვების არსი“, რომელშიც უცნობი, უცხო ან ნაკლებად გასაგები სიტყვები, შესიტყვებანი და ფრაზებია განმარტებული.

— „შემეცნების“ ინტერნეტ გერმანია, სხვა საინტერესო გამოცემებსაც შევხვდი.

— შარშან გამოვციოთ, „ქართული საყმანვილო მოთხოვების რჩეული“, რომელიც განცხვეტლივ ექცეს საკუთარ თავსა და დანიშნულებას ცხოვრებაში. ცოტა ხნის წინ, ამ რომანით ერთ-ერთი ბრიტანული გამომცემლობა დაინტერესდა. მათთან გაფორმებული კონტრაქტის თანახმად, წიგნი ინგლისურ ენაზე უკვე ითარგმნება. თარგმანი კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს შესაბამისი პროგრამის ფარგლებში ხდის ასეთი განვითარების და გამოცემის შესახებ.

— „შემეცნების“ ინტერნეტ გერმანია, სამეცნიერო სამყარო და სახვა.

— რამდენადაც ვიცი — გარდა იმისა, რომ თამრი ფხავაძის რომანის ითარგმნება — ინგლისურენოვან მკითხველს ქართულ მნერლობის სხვა არაერთი ნამუშევრი უკვე შესთავაზეთ.

— რამდენიმე ქართული წიგნი გვაქვს თარგმნილი ინგლისურენოვანი გამოცემების ფრანგულ ტერმინების წიგნის სახელზე გვერდის მანებელი ეპოქის ერთობენ. მანებელი ეპოქის ერთობენ გამოცემების და მათთან გაფორმებული კონტრაქტის თანახმად, წიგნი ინგლისურ ენაზე უკვე ითარგმნება. თარგმანი კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს შესაბამისი პროგრამის ფარგლებში ხდის ასეთი განვითარების და გამოცემის შესახებ.

— რამდენიმე ქართული წიგნი გვაქვს თარგმნილი ინგლისურენოვანი გამოცემების ფრანგულ ტერმინების წიგნის სახელზე გვერდის მანებელი ეპოქის ერთობენ. მანებელი ეპოქის ერთობენ გამოცემების და მათთან გაფორმებული კონტრაქტის თანახმად, წიგნი ინგლისურ ენაზე უკვე ითარგმნება. თარგმანი კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს შესაბამისი პროგრამის ფარგლებში ხდის ასეთი განვითარების და გამოცემის შესახებ.

— გამომცემლობის ერთ-ერთი მიმართულება მხატვრული პროზაურსებისაც აქაცე, უ

არის ადგილები, სადაც სული კვდება
და ჭეშმარიტება იძაფება, როგორც მისი
უშუალო უარყოფა. როცა ჯემილაში¹
ჩავედი, ქარი და მზე დამხვდა, მაგრამ
ამაზე მერე ჯერ საჭიროა ის ვთქვა, რომ
იქ მდუმარება მეფობდა, მძიმე და მკვრივი
მდუმარება, ურყევი, როგორც წონას-
წორობით გაშეშებული სასწორის ისარი.
ჩიტების მოძახილი, სამანახვრეტიანი ფლე-
იტის ჩახლებილი ხმა, თხების ჩლიქების
ბაჟუნი, ცაზე შორეული ქუხილი — ერთად
აღებული ყველა ეს ხმაური ჰქმნიდა
კიდეც ამ ადგილის მდუმარებისა და გავ-
ერანების შეგრძნებას. იშვიათად ისმოდა
ფრთხების ტლაშუნი და განმგმირავი
კივილი — ეს ქვებს შორის განაბული ჩიტი
აფრინდა. რომელი გზითაც უნდა იარო,
სახლის ნანგრევებს შორის გაკვალული
ბილიკითა თუ ბრწყინვალე კოლონებს შეა-
დანამული ფილებით მოგებული ფართო
ქუჩით, ან ტრიუმფალურ თაღსა და ტაძ-
არს შორის ბორცვზე გადაჭიმული
უზარმაზარი ფორუმით, აუცილებლად
მიადგებით ხეებს, ყოველი მხრიდან გარს
რომ ერტყმის ჯემილას — ეს პასიანსი გახ-
ლავთ უსაზღვრო ცისქვეშ გადაშლილი, და
შენ ჩანცყვდებული აღმოჩნდები ქვებთან და
მდუმარებასთან პირისპირ დარჩენილი,
ასე გეგონება, დრო შეჩერდა. მხოლოდ
მთები იზრდება ყოველ საათს და იისფერი
ეძალება. ჯემილას ბლატოზე კი ქარი დან-
ავარდობს. ქარისა და მზის ამ ალიაქოთ-
ში, ნანგრევებს რომ დასცხრომია, რაღაც
ისეთი აღმოცენდება, რაც ადამიანს მკვ-
დარი ქალაქის მყუდროებასა და მდუმარე-
ბასთან ზიარებას მთელი სისრულით
აგრძნობინებს.

დიდი დროა საჭირო, რომ ჯემილაძი ჩახვიდე. ეს ისეთი ქალაქი როდია, გზად რომ შეივლიან. იქიდან ვერსად მოხვდები და არც საზღვრები აქვს. ეს ის ადგილია, საიდანაც მხოლოდ უკან ბრუნდებიან. მკვდარი ქალაქისკენ გრძელი, უწყვეტად დაკლაანილი გზა მიემართება, და ის უფრო გრძელი გვეჩენება, რადგან გამუდმებით ელი, რომ ქალაქი, სადაცაა მოსახვეებს იქით გამოჩინდება. და როცა, ბოლოს და ბოლოს, მქრქალი ტონებით შეფერადებულ პლატოზე, მაღალ მთებს შორის ჭრილში მისი მოყვითალო ნაშტები გამოისახება, ჩონჩჩების ტყეს რომ ჰგავს, ჯემილა სიყვარულისა და მოთმინების იმ ანდერძის სიმბოლოდ ნარმოვგვიდგება, რომლის ერთგულებასაც შეუძლია გადაგვიხსნას სამყაროს მთრთოლვარე გული. იქ, პლატოზე, იშვიათი ხეებისა და გამქრქალებულ ბალას შორის, ყველა თავისი მთითა თუ ქვით, უხამსი აღტაცებისგან, მშვენიერებისადმი მიკერძოებისგან თუ ნარმოსახვის საამო თამაშებისგან თავს იცავს.

დიდხანს დავეხეტებოდით ამ უდაბურობის დიდშევნიერებაში. ქარი, რომელიც შუადღისს ოდნავ იგრძნობოდა, ნელნელა გაძლიერდა და თითქოს მოელი პერზაჟი აავსო. შორიდან, აღმოსავლეთის მთების ნაპრალებიდან ქროდა, ჰორზონტიდან აცხრებოდა, ქვისა და მზის სამეფოში ონავრობდა, ნანგრევებში შეუჩერებლად უსტვენდა, ქვათა არენაზე ტრიალებდა, გადახეხილ ლოდებს მკერდზე ევლებოდა, ყოველ კოლონას გარს ეხვეოდა და თვალისმომჭრელ ცის ქვეშ გადაჭიმულ ფორუმს შეუჩერებელი ღრიალით ლოკვდა. შტორმში მოხვედროლი გემივით ქარისგან ისე ვიყავი განკეპლილი, ძვალ-რბილი მტკითადა. თვალები ამიელვარდა, ტუჩები დამისკდა, გამომშრალი კანი კი სხვისი მეგონა. უნინ ის საშუალებას მაძლევდა მასზე სამყაროს ხელწერა გამერჩი; თავისი სინაზისა თუ მრისხანების ნიშნები გამოჰყავდა მასზე, სუნთქვით ზაფხულს ათბობდა ან ყინვის კბილებით იყინებოდა. ქართან ნინააღდეგობით გატანჯულმა, საათზე მეტხანს რომ მაჯანჯლარებდა და მაქანავებდა, იმის შეცნობა შევწყვიტე, რასაც ჩემი სხეული აღიბეჭდავდა. ქარი ისე მხეხავდა, როგორც ზღვის მიქცევ-მოქცევა ხეხავს კენჭებს. სულ უფრო და უფრო მეტად ვეზიარებოდი სტიქიას, რომლის მეუფების ქვეშაც უკვე ვიყავი, დაბოლოს შევუერთდი კიდევ — საკუთარი გულისკემა კაველი.

1. ჯემილა ძველი რომაული ქალაქის ნანგრევებია ალჟირის რედილიოთ ნანიღში; სავაზაუდო 96-98 წლებში დაარსებული იმპერიატური ნერვას მმართველობის ეკონოდეზი. შემორჩენილია ფურუმი, ტაძარი, ქრისტიანული ბაზილიკა, იმპერატორ კარიკალას ტრიუმფალური თაორი, სახლი და სხვა...

გან მსუფევი ბუნების მძლავრისა და ხმაძლი
ერ გულისცემას შეუზროვ. ქარი, გარს ორ
მერტყა, აგიზგიზებული სიშიმელის ფორ
მით მძერნავდა. და მის წუთიერ ჩაკონებაში
მე, ქვათა, კოლონათა თუ ზეთისხილის ხეთ
მარტობას ვიძენდი ზაფხულის ცი
ფონზე.

ქარისა და მზის ამ გახელებულმა ტლა-
შუნმა მთელი ჩემი სასიცოცხლო ძალები
დაშრიტა. ძლივსლა მითორთოდა ნებისყოფა
საპრალობლად ჩიოდა იგი, ჩიოდა სიცოცხ-
ლეც, გონება კი ამბოხს ცდილობდა
თითქოს ამგვეყნად ყველაფერი დამვიწყო-
და, თვით საკუთარი თავიც კი და საცაა გავ-
იფანტებოდი ჰერში, ამ ქარად, ამ გამო-
ქარულ კოლონებად, თაღად, ფილაქებად
სითბოს რომ ასხივებენ, ამ გაუდაბურებულ
ქალაქს გარშემორტყმულ მიმჯრალ მთებად
გადავიდეცეოდი. აქამდე ჯერ არ განმიცდია
საკუთარ თავთან განდგომის, იმავე დროი
საშეაროს ჩემ ყოვნის ასეთი გრძნობა.

დიახ, მე აქ ვარ და ამ ყველაფერს
ვესწრებუ. და ამ წუთში ის აზრი ამოცებს
რომ ამის იქით წასვლა არ შემოილია
როგორც სამუდამო პატიმარბამისჯელი ინდიკატორის
ადამიანს, რომელსაც ყველაფერი თან აქვს

გაზრდობით იმისთვის, რომ სიკედილზე ვიღულაპარაკო. მაგრამ ასე მგონია, თუ მასზე მაინც უნდა მეღლაპარაკა, მაშინ ზუსტად აქ უნდა მეპოვა საჭირო სიტყვები, რათა მდუმარე შიშით გამომეხატა ჩემ მიერ შეცნობილი სიკედილის გარდუ- ვალობა, იმედს რომ ალარ გვიტოვებს.

თითოეული ჩვენგანი რამდენიმე
იდეას ატარებს — ორ-სამ იდეას. სამ-
ყაროსთან, სხვა ადამიანებთან ურთიერ-
თობით, ჩვენ მათ ვამუშავებთ და ვაახ-
ლებთ. ათიოდე წელია საჭირო, ნამდ-
ვილად ახალი იდეა რომ შემუშავდეს —
იდეა, რომელზეც ლაპარაკი ეღირება.
ცხადია, ეს ოდნავ თავგზადამბნევია, მა-
გრამ ადამიანს საშუალებას აძლევს თვა-
ლი მიადევნოს სამყაროს უმშვენიერეს
სახეს, აქამდე მხოლოდ შეუპოვრად რომ
შეჰქონდა ანფასს. ახლა უნდა დაიხიოს
და მისი პროფილი დაინახოს. ახალგაზრ-
და ჯიუტად უყურებს სამყაროს. მან ჯერ
ვერ მოასწრო, ვერ გაათვითცნობიერა
სიკვდილის ან არყოფნის გადუვალობა,
მაგრამ ეშინია მისი. იქნებ სიკვდილთან
ეს მკაცრი ტეტ-ა-ტეტი, — მზის მოყვარუ-

ალბერ კამიუ

ქარი ჯეგილაშვილი

ლი არსების ეს პირუტყვული შიში არის კიდეც ახალგაზრდობა. იმისდა მიუხედავად, რასაც ჩვეულებრივ ამბობენ ხოლმე, ახალგაზრდებისთვის, უკიდურეს შემთხვევაში ამ მიმართებით მანც, ილუზიები უცხოა. მათ არც დრო ჰქონდათ და არც გამორჩეული ღვთისმოსაობა, რომ იგი საკუთარ თავში შეექმნათ. და რატომდაც, ამ მეაცრი პეიზაჟის ყურებისას, ჯემილაში, ქვათა ამ კივილში, ზემურსა და მწუხარში, აყისმომასწავებელი დაისის ანაშუქით განათებულში, სავსე რომ იყო სიკვდილის იმედითა და ფერებით, დარწმუნებული ვიყავი, ადამიანის, სახელის ტარების ლირსნი, სიკვდილის პირას ისევ არყოფნას შეცყურებენ თვალებში, უარს ამბობენ იმ იდეებზე, რომლებსაც ქადაგებდნენ და ისევ იმ უმანკო, ალალმართალ სახეს იძენენ, ბედისწრის წინაშე წინაპართა გამოხედვაში რომ კროთოდა. როცა სიკვდილი მიეკალებათ, მათთან ბრუნდება ახალგაზრდობა. ამ მიმართებით უფრო საძულველი არაფერია, ვიდრე ავადმყოფა. იგი სიკვდილის წამალია და მასთან შესახვედრად ამზადებს. იგი კვდომას ასწავლის და სწავლების პირველი სტადია საკუთარ თავზე გულის აჩუყებაში გადის. ადამიანს ეხმარება, კრუნჩხვით ძალისხმევას შეაფაროს თავი, რათა დაემალოს იმ უეჭველ ჭეშმარიტებას, რომ იგი მთლიანად კვდება. მაგრამ ჯემილა... ჯემილაში ვგრძნობ, ჭეშმარიტი, ერთადერთი პროგრესი ცივილიზაციისა, რომელსაც დროდადრო პიროვნება უერთდება, ისაა, რომ იგი ქნის ადამიანებს, რომლებიც შეგნებულად კვდებიან.

მუდამ გაოცებული ვიყუჩი, რომ სხვა
საგნებზე მსჯელობაზე ასე გავარჯიშე-
ბულნი, სიკვდილზე ლაპარაკისას აზრის
საოცარ სიღარიბეს აღმოვაჩინთ ხოლმე.
სიკვდილი — სიკეთეა თუ ბოროტება. მისი
მეშინია თუ მოვუხმობ (როგორც ზოგი-
ერთი ამბობს). ეს კიდევ ერთი ზედმეტი
დასტურია იმისა, რომ კველაფერი მარ-
ტივი ჩვენს გაგებაზე მაღლა დგას. რა
არის ლურჯი და რა შეიძლება ვიფიქროთ
ლურჯზე? აი ასევე გამწყვდევს ჩიხში
სიკვდილიც. სიკვდილზე და კვავილებზე
მსჯელობა არ ვიციო. რა შეიძლება იმაზე
მნიშვნელოვანი იყოს, ვიდრე ჩემ ნინ მნო-
ლიარე ადამიანია, მინსავით მძიმე — ეს

ხომ ჩემი მომავლის პირველსახეა. მაგრამ შემიძლია კი მართლა ვიფიქრო ამ მომავალზე? საკუთარ თავს ვეუბნები: მე უნდა მოვკედე. მაგრამ ეს არაფერს ნიშნავს, რადგან ამის დაჯერების უნარი არა მაქს და მხოლოდ სხვათა სიკვდილის მონზე შემიძლია ვიყო. მინახავს, როგორ კვდებიან ადამიანები. არაერთხელ მინახავს, როგორ იხოცებიან ძალლები. მათთან შეხებამ შემძრა. ასეთ წუთებში ყვავილებზე ვფიქრობ, ღიმილზე, ქალებზე, რომლებიც სურვილს მიღვიძებენ, და ვხვდები, რომ სიკვდილის შიში სიცოცხლისადმი ჩემ ეჭვიან სიყვარულში ფეხს იდგამს. ვეჭვიანობ იმათზე, ვინც იცოცხლებს და ვისოთვისაც იარსებებს ყვავილები, ქალები, მთელი თავისი ხორციელი რეალობით. შურიანი ვარ, რადგან სიცოცხლე იმდენად მიყვარს, რომ არ შემიძლია ეგონისტი არ ვიყო. რა მესაქმება მარადიულობასთან! შეიძლება ერთ მშვენიერ დღეს შემოგვესმას: „ძლიერი ადამიანი ხართ და ოქვენთან გულახდილი ვიქეზი: მალე მოკვდებით“. (ციტაცხელებიანივთ სიცოცხლეს ჩაჭიდებული იწევებით, მთელი შინაგანი არსით შიშის იგრძნობით და უაზრო გამოხედვით უყურებთ სიცარიელეს. აბა, ამასთან შედარებით სხვა დანარჩენი განა რამესდა ნიშნავს?! ამის გააზრებაზე საფეთქელში სისხლი მანვება და მზად ვარ ირგვლივ ყველაფერი გავანადგურო.

მიუხედავად ყველაფრისა, მიუხედავად
იმისა, როთი ალამზებენ თავიანთ ბედის-
წერას, ადამიანები მაინც იხოცებიან. მათ
უუბნებიან: „როცა გამოჯანმრთელდები...“
— ისინი კი კვდებიან. მე ეს არ მინდა, რად-
გან, თუ ისეთი დღეები არსებობს, როცა
ბუნება ცრუობს, მაშინ ისეთიც ხომ არსე-
ბობს, როცა სიმართლეს ამბობს. ამ საღა-
მოს ჯემილა სიმართლეს ამბობს და რა
გულში ჩამწვდომია მისი სევდიანი სილ-
ამაზე! მე რაც შემეხება, ამ სამყაროს
ნინაშე არ მინდა ვიცრუოდა არ მსურს, მეც
მომატყუონ. მინდა ბოლომდე ვატარო
სიცხადის ტვირთი, ბოლომდე ვუყურო ყვე-
ლა ჩემ გარდაუვალ აკვიატებულ შიშას თუ
ეჭვს. სიკვდილისა იმ ზომით მეშინია, რა
ზომითაც საკუთარ თავს გამოვყოფ სამ-
ყაროსგან, იმ ზომით, როგორითაც საკუ-
თარ ბედს უუკავშირებ ცოცხალთა ბედს,
იმის მაგივრად, რომ მარადიულ ზეცას კუ-
ჭვრეტდ. შექმნა ისეთი ადამიანები შეგნებ-
ულად დონი კვდებიან, — მანძილის შემცირ-
ებას ნიშნავს, რომელიც სამყაროსგან გვა-
შორებს, უსიხარულოდ ჩაბრავს ნიშნავს აღ-
სრულების ორმტრიალში, ყოფიერების
მთელი მომხიბვლელობის გაცნობიერებას,
რომლის სამუდამო დაკარგვაც გვინერია.
ყურადღებით გუსმერნ ჯემილას მთების ნაღვ-
ლიან სიმღერას, სულის სიღრმემდე ვიმ-
სჭვალები მისი ქადაგების სიმწარით.

შებინდებისას ბილიკებით სოფელში ავდივართ და გისმენთ, რომ: „აქ წარმართული ქალაქი ყოფილა, იქ, განაპირას, — ქრისტიანული დასახლება...“ დიახ, ეს ასეა. აქ იცვლებოდნენ ადამიანები, საზოგადოებები, დამპყრობლებმა ამ მხარეს სალდაფონური ცივილიზაციის ბეჭედი დაასვეს. მათ სიდიადეზე ქვენა და სასაცოლო წარმოდგენა ჰქონდათ. თავისი იმპერიების სიდიადეს იმ სივრცით ზომავდნენ, რომელიც თვითონვე დაასახლეს; მაგრამ სასწაული ის არის, რომ მათი ცივილიზაციების ნაგრევები მათივე იდეალების პირდაპირი უარყოფაა, რადგან ამ ქალაქ-ჩინჩხმა, რომლის ტრიუმფალური თაღის ირგვლივაც თეთრი მტრედები დაფრინავენ, გვიან საღამოს კი ასეთი სიმაღლიდან გადმოგვცეკრის, ძალაუფლებისა და პატივმოყვარეობის ნიშნები ვერ აღმართა ცაში. საქართველოში იმარჯვებს ისტორიაზე. მესმის ის პოეზია, რომელიც ქვათა კავილითა სავსე, ჯემილა რომ გამოსცემს მთის, ცისა და მდუმარებას შორის: იგი სიცხადისა და გულგრილობის პოეზია გახსლავთ, სასოწარკვეთისა და სილამაზის ჭეშმარიტი ნიშნები. ამ სიდიადის წინაშე, რომელსაც ვტრევებთ, გული იკუმშება. ჯემილა უკან რჩება თავისი სევდიანი, წყალწყალა ზეცით, ჩიტების ჭიკჭიკით, პლატოს მეორე მხრიდან რომ ისმის, თხებით, გორაკების ფერდობებზე ნაკადულებივით რომ მიხტინა, უკან რჩება საკურთხევლის ფრონტონზე გამოსახული, ფაფუქსა და სმაურა მწუხრს ჩახვეული რქოსანი ღმერთის ცოცხალი სახე.

